

Hołda-Różiewicz, Henryka

Posiedzenie Naukowe Zespołu Historii Nauki XIX wieku

Kwartalnik Historii Nauki i Techniki 24/4, 861

1979

Artykuł umieszczony jest w kolekcji cyfrowej Bazhum, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych tworzonej przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego.

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie ze środków specjalnych MNiSW dzięki Wydziałowi Historycznemu Uniwersytetu Warszawskiego.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Pracę nad jej realizacją rozpoczęto w roku jubileuszowym – Sześćdziesięciolecia Odzyskania Niepodległości. W sali obrad zorganizowana była wystawa prywatnych zbiorów mgra W. Ciechomskiego poświęcona okresowi tego sześćdziesięciolecia, składająca się z fotografii, dokumentów, monet i innych eksponatów, w tym również materiałów dotyczących dziejów farmacji i medycyny.

Halina Lichocka
(Warszawa)

POSIEDZENIE NAUKOWE ZESPOŁU HISTORII NAUKI XIX WIEKU

4 maja 1979 r. w Instytucie Historii Nauki, Oświaty i Techniki odbyło się – pod przewodnictwem kierownika Zespołu prof. Andrzeja Grabskiego – posiedzenie, na którym doc. Artur Leinwand wygłosił referat *Tadeusz Szturm de Sztrem – sekretarz naukowy Instytutu Gospodarstwa Społecznego*. Referent przedstawił fragment większej pracy, której celem jest opracowanie życia i działalności naukowej tytułowego bohatera. Na sali, obok członków Zespołu i wielu pracowników Instytutu, znalazły się też osoby współpracujące z Tadeuszem Szturm de Sztremem w Instytucie Gospodarstwa Społecznego, znające go z powojennej działalności redaktorskiej oraz przyjaciele.

Referat składał się z dwóch części. Jedna poświęcona była biografii Szturm de Sztrema; druga – jego działalności naukowej w zakresie ekonomii, statystyki i pracom związanym z pełnieniem przezeń funkcji sekretarza naukowego IGS. Wydaje się uzasadnione przyjęcie takiej właśnie koncepcji referatu. Przedstawiona postać nie należy bowiem do osób powszechnie znanych, nie należy nawet do osób znanych przedstawicielom różnych gałęzi nauk społecznych. Skromny, sumienny, pracowity sekretarz IGS, a po II Wojnie Światowej opiekun spuścizny naukowej długoletniego dyrektora tej placówki – prof. Ludwika Krzywickiego – przyczyniał się w okresie międzywojennym do podniesienia rangi instytucji, w której przyszło mu pracować, a w czasie wojny dbał o zabezpieczenie jej zbiorów i pomagał w opracowaniu zagadnień, jakie podejmowano w ramach nielegalnego jej istnienia.

Urodzony w 1892 r. w Niżnym Nowgorodzie, pochodził z rodziny wywodzącej się z Alzacji. Po ukończeniu gimnazjum w Astrachaniu studiował w Petersburgu medycynę i prawo. Po przybyciu do Warszawy związał się z PPS, krótko był w Legionach, a po odzyskaniu przez Polskę niepodległości zrezygnował z wszelkiej działalności partyjnej. W 1921 r. został członkiem IGS, będąc aż do 1944 r. w Zarządzie tego towarzystwa i pełniąc obowiązki sekretarza naukowego. W tymże czasie współpracował z Instytutem Spraw Społecznych, Wolną Wszechnicą Polską, pełnił funkcję sekretarza i zastępcy redaktora naczelnego „*Ekonomisty*”, pisał artykuły na tematy ekonomiczne, redagował wszystkie wydawnictwa IGS, dołączając do wielu opracowaną przez siebie bibliografię przedmiotową, był twórcą koncepcji „*Rocznika Statystycznego*”. Jak wszyscy członkowie IGS związany był sympatiami z polską klasą robotniczą, opracowywał w różnych latach projekty programu dla robotników, był członkiem Komisji Sejmowej do spraw społeczno-finansowych. Swą bogatą wiedzę i doświadczenie przekazywał młodym, przyciągając ich do współpracy z IGS. Cichy i skromny, wiele prac nie podpisywał swoim nazwiskiem, stąd trudno dziś ustalić teksty jego autorstwa. Trudność ta sprawia, iż opracowanie jego wkładu naukowego do ekonomii i statystyki stanowi wciąż jeszcze dla referenta sprawę przyszłości. Szturm de Sztrem zmarł w 1968 r. w Warszawie jako emerytowany pracownik Państwowego Wydawnictwa Naukowego.

Dyskusja nad referatem – dzięki zawartym w nim osobistym wspomnieniom – przybliżyła zebranych jego interesującą postać, uwypukliła też liczne jeszcze białe plamy w znajomości jego naukowej spuścizny.

Henryka Holda-Rózewicz
(Warszawa)